

Status om indtag og salg af energidrikke i Danmark

Matthiessen, Jeppe; Bilstoft-Jensen, Anja Pia

Publication date:
2020

Document Version
Også kaldet Forlagets PDF

[Link back to DTU Orbit](#)

Citation (APA):
Matthiessen, J., & Bilstoft-Jensen, A. P., (2020). *Status om indtag og salg af energidrikke i Danmark*, Nr. 20/1013206, 4 s., jul. 28, 2020.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Til Fødevarestyrelsen
Kemi og Fødevarekvalitet

Status om indtag og salg af energidrikke i Danmark

Kemi og Fødevarekvalitet skal hermed anmode om et kort statusnotat for så vidt angår indtaget af energidrikke blandt aldersgruppen 10-35 årige med fokus på personer under 18 år.

Notatet skal kort redegøre for:

- de overordnede konklusioner fra undersøgelsen "Energidrikke i Danmark - Undersøgelse af indtaget blandt 10-35-årige" samt en angivelse af, hvorvidt denne udgør den seneste opgørelse af energidrikindtaget i Danmark,
- hvornår der forventes en fornyet opgørelse af indtagelsesdata via den nationale kostundersøgelse,
- jeres kendskab til udviklingen i salget af energidrikke via fx Euromonitor siden 2014,
- jeres bemærkninger til, hvorvidt konklusionerne i undersøgelsen fra 2014 fortsat kan forventes at være dækkende i dag.

Konklusion

Energidrikke i Danmark. Undersøgelse af indtaget blandt 10-35-årige (kaldet Energidrikkeundersøgelsen 2013) er den seneste nationale undersøgelse, hvor data er indsamlet for danskernes indtag af energidrikke. Den største andel brugere af energidrikke ses blandt 15-19-årige drenge/mænd (48 %). 10-14-årige brugere af energidrikke indtager i gennemsnit dobbelt så meget koffein som ikke-brugere af energidrikke. Hvis alle kilder til koffein medregnes, får hver anden 10-14-årig bruger af energidrikke for meget koffein ($\geq 2,5$ mg/kg/dag) hver gang de drikker energidrikke. 42 % af brugerne af energidrikke har oplevet bivirkninger som søvnbesvær, rastløshed og hjertebanken efter at have indtaget energidrikke.

Den nationale undersøgelse af danskernes kost og fysiske aktivitet 2020-2021 (DANSDA 2020-2021) bliver den næste nationale undersøgelse, hvor der indsamles data om børn og unges indtag af energidrikke. DTU Fødevareinstituttet vil formentligt have mulighed for at lave nye opgørelser af ca. 1000 4-18-åriges indtag af energidrikke i 2022.

Data fra Euromonitor International viser, at salget af energidrikke i Danmark er næsten fordoblet i perioden 2013-2018 og forventes at stige yderligere frem til 2023. Danskere købte i gennemsnit 2,5 L energidrik om året i 2013 (14,0 mio. L) og det forventes at stige til 5,9 L om året i 2023 (34,6 mio. L). I takt med at salget er steget markant, er det sandsynligt, at andelen af brugere er steget, og at flere af brugerne i dag indtager mere energidrik end de gjorde tidligere. Flere regelmæssige brugere og flere storforbrugere betyder formentligt også, at flere børn og unge nu har oplevet bivirkninger end tidligere.

Det vil være relevant at få afdækket om der i dag findes brugere af energidrikke, som er yngre end 10 år, fordi børn er en særlig sårbar gruppe.

Usikkerhedsvurdering

De nyeste data om danskernes forbrug af energidrikke er baseret på salgsdata for perioden 2010-2018. Disse data giver kun oplysninger om det samlede salg af energidrikke i Danmark, men siger ikke noget om hvem, der indtager energidrikke og hvor meget de indtager. Det er kun muligt at få retvisende data på individniveau for danskernes indtag af energidrikke via store befolkningsundersøgelser.

Energidrikkeundersøgelsen 2013

Efter hvad DTU Fødevarerinstitutionen er vidende om, er *Energidrikkeundersøgelsen 2013* den seneste nationale undersøgelse, hvor omfattende og detaljerede data er indsamlet for ca. 3700 10-35-årige danskere om deres indtag af energidrikke. I *Energidrikkeundersøgelsen 2013* er en bruger af energidrikke defineret som én person, der indtager energidrikke mindst én gang om måneden.

Energidrikkeundersøgelsen 2013 viser, at den største andel af brugere af energidrikke ses blandt 15-19-årige drenge/mænd, hvor 48 % indtager energidrikke mindst én gang om måneden. Blandt 10-14-årige drenge er 15 % brugere af energidrikke. Der er en klar kønsforskel i indtaget af energidrikke, da der er færre brugere blandt piger/kvinder end drenge/mænd. 11 % af 10-14-årige piger og 27 % af 15-19-årige piger/kvinder er brugere af energidrikke. Blandt 10-19-årige brugere af energidrikke indtager 38-46 % energidrikke mindst én gang om ugen og kan derfor betegnes som regelmæssige brugere. I gennemsnit indtager 10-19-årige brugere energidrikke 5-6 gange om måneden, mens den mediane hyppighed er 2,5 gange. Det høje gennemsnit afspejler, at der er børn og unge, som indtager energidrikke med høj hyppighed.

Energidrikke er den væsentligste kilde til koffein blandt 10-14-årige brugere af energidrikke. 10-14-årige brugere af energidrikke indtager i gennemsnit dobbelt så meget koffein som ikke-brugere af energidrikke. Det samme mønster ses for de 15-17-årige. Hvis alle kilder til koffein medregnes, får hver anden 10-14-årig bruger af energidrikke for meget koffein ($\geq 2,5$ mg/kg/dag) hver gang de drikker energidrikke. For 15-17-årige gælder det hver tredje.

42 % af brugerne af energidrikke har oplevet bivirkninger efter at have indtaget energidrikke. De hyppigste bivirkninger, som brugerne har oplevet, er søvnbesvær, rastløshed og hjertebanken.

Indtag af energidrikke hænger sammen med en mindre sund livsstil. Overvægt, rygning, mindre søvn, høj skærmtid og højt indtag af søde drikke hænger sammen med brugen af energidrikke. Smagen er den væsentligste årsag til, at børn og unge indtager energidrikke. Børn og unge synes energidrikke smager sødere end sodavand.

Nye data om børn og unges indtag af energidrikke

DANSDA 2020-2021 med deltagelse af ca. 4000 4-80-årige danskere bliver den næste nationale undersøgelse, hvor der også indsamles data om børn og unges indtag af energidrikke. Dataindsamlingen forventes påbegyndt i oktober 2020 og afsluttet i december 2021. Som følge af coronapandemien har det været nødvendigt at standse undersøgelsen i perioden marts-september 2020. Hvis der indsamles data for et tilsvarende antal børn og unge i *DANSDA 2020-2021* som i *DANSDA 2011-2013*, vil DTU Fødevareinstituttet have data for indtaget af energidrikke for ca. 1000 4-18-årige i december 2021. Data skal herefter fejlrettes og kvalitetssikres inden der kan laves opgørelser af børn og unges indtag af energidrikke, hvorfor det først vil være muligt at lave nye opgørelser i 2022. Det må forventes, at en stor andel af de yngste børn (4-10-årige) ikke indtager energidrikke, hvorfor datagrundlaget for en opgørelse af børn og unges indtag primært vil være baseret på data for ca. 500 11-18-årige. Det vil dog være relevant at få kortlagt den nedre aldersgrænse for hvornår børn i dag begynder at indtage energidrikke. Det vil ikke være hensigtsmæssigt at lave opgørelser af børn og unges indtag af energidrikke på en delpopulation, som kun omfatter deltagere fra første halvdel af undersøgelsen, da gruppen kun vil være på ca. 500 deltagere, heraf ca. 250 11-18-årige.

Udviklingen i salget af energidrikke i Danmark

I efteråret 2009 gav Fødevarestyrelsen lov til at tilsætte 320 mg koffein pr. liter energidrik mod tidligere 150 mg pr. liter og i sommeren 2011 hævede Fødevarestyrelsen begrænsningen om, at energidrikke højst må sælges i salgsheder af på maksimum 25 cl. Dette skete samtidig med, at Danmark notificerede et krav om advarselmærkning til EU, som betyder, at energidrikke i Danmark skal mærkes med "Højt koffeinindhold. Bør ikke indtages af børn eller gravide eller ammende kvinder".

Som følge af ovennævnte er salgstal for energidrikke i Danmark vist for perioden 2010 til 2018 og med fremskrivninger frem til 2023 (tabel 1). Data stammer fra Euromonitor International, som indsamler data fra 100 lande i verden og dækker 91 % af verdens befolkning og 98 % af det globale bruttonationalprodukt.

Data viser, at salget af energidrikke i Danmark er mere end firedoblet i perioden 2010-2018 og forventes at stige yderligere frem til 2023. Danskere købte i gennemsnit 1,1 L energidrik om året i 2010 og det forventes at stige til 5,9 L om året i 2023. De ældste salgstal, som DTU Fødevareinstituttet er i besiddelse af, stammer fra 2004. Data fra 2004 viser, at det totale salg af energidrikke i Danmark dengang var på 2,4 mio. L om året. Hvis fremskrivningen af salget af energidrikke frem til 2023 holder, betyder det, at salget over en næsten 20-årig periode vil være mere end fjortendoblet i Danmark (fra 2,4 mio. L i 2004 til 34,6 mio. L i 2023).

Tabel 1. Salg af energidrikke i Danmark (Euromonitor International)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2023
Mio. L	6,3	9,2	11,1	14,0	16,2	17,9	20,3	23,2	26,3	34,6
L per indbygger	1,1	1,7	2,0	2,5	2,9	3,2	3,5	4,0	4,5	5,9

Er data fra Energidrikkeundersøgelsen 2013 dækkende for situationen i dag?

Siden DTU Fødevarerinstitutionen gennemførte *Energidrikkeundersøgelsen 2013* er salget næsten fordoblet i 2018 og forventes at stige yderligere. I takt med at salget er steget markant, er det sandsynligt, at andelen af brugere er steget, og at flere af brugerne i dag indtager mere energidrik end de gjorde tidligere. Som følge heraf er der formentligt blevet flere regelmæssige brugere (mindst 1 gang energidrik om ugen) og storforbrugere (mindst 4 gange energidrik om ugen). Flere regelmæssige brugere og flere storforbrugere betyder formentligt også, at flere børn og unge nu har oplevet bivirkninger end tidligere. Brugere af energidrikke udgør sandsynligvis også en bredere aldersgruppe (både opadtil og nedadtil) end de 10-35-årige, som der blev indsamlet data for i *Energidrikkeundersøgelsen 2013*. Set fra et folkesundhedssynspunkt vil det være relevant at få afdækket om der i dag findes brugere af energidrikke, som er yngre end 10 år. Børn er en særlig sårbar gruppe ift. indtaget af energidrikke pga. deres lave kropsvægt og deres lave sædvanlige indtag af koffein.

Med hensyn til karakteristika af brugerne vil kønsforskellen fra *Energidrikkeundersøgelsen 2013* formentligt også være fremtrædende i dag, og det er sandsynligt, at den største andel af brugere af energidrikke fortsat ses blandt unge mænd. Herudover er det sandsynligt, at indtag af energidrikke stadigvæk er forbundet med en usund livsstil, og at andelen af brugere, der har oplevet bivirkninger efter indtag af energidrikke fortsat er høj i dag.

Benyttet litteratur

Biltoft-Jensen A, Petersen MA, Ravn-Haren G, Knuthsen P, Poulsen M, Matthiessen J. Mange børn får for meget koffein fra energidrikke. E-artikel nr. 6, DTU Fødevarerinstitutionen, 2014: 1-6.

Christensen LM, Iversen JD, Biltoft-Jensen A, Petersen MA, Søndergaard AB, Matthiessen J. Energidrikke i Danmark. Undersøgelse af indtaget blandt 10-35-årige. Fødevarerinstitutionen, Danmarks Tekniske Universitet, 2014.

Euromonitor International, 2019.

Forster H. Personlig meddelelse 6 juli 2020. Euromonitor International.